

Beroepsfotografen.be auteursrecht

17 maart 2025

Bart Van Besien

bart@finnian.be

www.finniancolumba.be

FINNIAN COLUMBA

1. Auteursrecht - algemeen

Basisprincipes

Originaliteit en vaste vorm

Geen registratie nodig, geen © symbool nodig

Tot 70 jaar na dood van auteur (of laatste co-auteur)

Morele rechten en vermogensrechten

2. Basisvoorwaarden - auteursrecht

Concrete vorm

- De manier van uitdrukken
- Zintuiglijk waarneembare vorm
- Ideeën, stijlen, concepten: niet beschermd
- Wat wel? Tekst, foto, muziek, video, software, symbool, databank, ...

Originaliteit

- ‘Eigen intellectuele schepping’ van de auteur of ‘persoonlijkheid van de auteur’
- Minimale **vrije en creatieve keuzes**
- Creatie niet louter door technische vereisten bepaald
- Esthetiek, stijl, inspanning: niet relevant
- Lage drempel!

2. Basisvoorwaarden - auteursrecht

Onderscheid maken tussen:

Rechten fotograaf (auteursrechten)

Rechten 'model' (portretrechten)

Rechten fysieke eigenaar

Rechten uitgever - agentschap - opdrachtgever -
werkgever (auteursrecht, nl. vermogensrechten)

3. De 'rechthebbende' van auteursrecht

Wie is auteur?

Natuurlijke persoon die het werk creëert → auteursrecht

- Vb. niet als louter AI

Meerdere auteurs: 'collectief werk'

- Samenwerking MAAR gelijke bijdrage is niet vereist
- Niet ieder mede-auteur: substantiële creatieve bijdrage

Overdracht of licentie mogelijk

- Geen vermoeden bij werknemers
- Uitzondering: software, films, enz.

4. De toegekende rechten

Gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal

- Principe: **toestemming** nodig
- Afbeeldingen, teksten, ... kopiëren mag dus niet!
- Zelfs als er geen expliciete © bijstaat
- Principe online = principes offline
- Uitzonderingen (zie verder): privé-gebruik, citaatrecht, actualiteitsverslaggeving, ...
- Auteur vermelden, niet aanpassen, ...

5. Uitzonderingen op vermogensrechten

Gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal

Citaatrecht: “Het citeren uit een werk dat op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, ten behoeve van kritiek, polemie, recensie, onderwijs, of in het kader van wetenschappelijke werkzaamheden, maakt geen inbreuk op het auteursrecht, voorzover zulks geschiedt overeenkomstig de eerlijke beroepsgebruiken en het beoogde doel zulks wettigt.

Het citeren bedoeld in het vorige lid moet de bron en de naam van de auteur vermelden, tenzij dit niet mogelijk blijkt.” (art. XI.189 §1 WER)

Vb.: recent arrest Hof van Beroep Antwerpen (2.10.24): citaatuitzondering niet voor gebruik op commerciële website. Geen ‘kritiek, polemie, recensie’

5. Uitzonderingen op vermogensrechten

Gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal

Actualiteitsverslaggeving (XI.190, 1^e W.E.R.): geen toestemming nodig van de auteur

- Actualiteitsvereiste voldaan? Zie bijv. Hof van Beroep Brussel van 5 mei 2011 (Google t. Copiepresse e.a.): werken 30 dagen online gebruikt door Google → actualiteit is weg...
- Is er een verslag? Of wordt foto gebruikt als opsmuk?
- Bronvermelding? Vaak ontbreekt zelfs naam van fotograaf

5. Uitzonderingen op vermogensrechten

Gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal

Incidentele weergave: “*De auteur kan zich niet verzetten tegen de reproductie en de mededeling aan het publiek van een werk tentoongesteld in een voor het publiek toegankelijke plaats wanneer het doel van de reproductie of van de mededeling niet het werk zelf is.*” (art. XI.190, 2^e WER)

- Dit is het geval wanneer het werk **bijzaak** is en eerder toevallig werd gereproduceerd.

5. Uitzonderingen op vermogensrechten

Gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal

Panoramavrijheid: (artikel XI.190 2/1^e WER):

“Wanneer het werk op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, kan de auteur zich niet verzetten tegen: (2/1^e) de reproductie en de mededeling aan het publiek van werken van beeldende, grafische of bouwkundige kunst, die zijn gemaakt om permanent in openbare plaatsen te worden geplaatst, indien de reproductie of de mededeling gebeurt van het werk zoals het zich aldaar bevindt en wanneer die reproductie of mededeling geen afbreuk doet aan de normale exploitatie van het werk en geen onredelijke schade wordt berokkend aan de wettige belangen van de auteur;”

6. Inbreuk op auteursrecht

Inbreuk: online of offline

- Bewijsmateriaal: vb. printscreens met url en datum
- Contact opnemen: ingebrekestelling, voorstel, dading, ...
- Stopzetting en / of schadevergoeding
- Bewijs auteurschap? Disclaimers?

6. Inbreuk op auteursrecht

Inbreuk: hoe schade berekenen?

- Gederfde winst en geleden verlies...
- Schadevergoeding maar geen boete
- Gebruikelijke tarieven van fotograaf? Facturen
- Forfaitair bedrag: redelijk en billijk
 - Stock tarieven
 - Bijkomende vergoeding voor morele rechten?
 - Aantasting van werk, geen naamsvermelding, ...
 - Vergoeding voor juridische kosten?
 - Tarieven Sofam - Sabam?
- Zie ook presentaties Visual Rights Group, Sabam, Sofam

7. Voorbeelden

Originaliteit van foto's

HJEU Painer / Standard Verlag (C- 145/10), 1/12/2011:

- Portretfoto van ontvoerde Natascha Kampusch
- Foto gebruikt door politie tijdens opsporing (1998)
- Foto opnieuw gebruikt door media na vlucht Kampusch (2006)
- Fotograaf: publicatie en digitale bewerking stopzetten + schadevergoeding
- Vraag of dergelijke portretfoto's (gebaseerd op realiteit) wel beschermd zijn?

7. Voorbeelden

Originaliteit van foto's

HJEU Painer / Standard Verlag (C- 145/10), 1/12/2011:

HJEU: ook voor dit soort foto's geldt:

- Fotograaf heeft auteursrecht als **persoonlijke toets** → hangt af van **vrije en creatieve keuzes** van fotograaf
- Voorbereiding: vb. encenering, pose, belichting
- Maken van foto: vb. camera-instelling, hoek, sfeer
- Ontwikkeling: vb. technieken en software

7. Voorbeelden

Vergoeding bij inbreuk

Hof van Beroep Gent: 20 januari 2025 (Langley vs. Roularta)

- Eis: 19.656 euro obv tarieven OnLineArt
 - Echte schade → forfaitaire schade (billijk & redelijk)
 - Tarieven niet representatief, Sofam wel aanknoping
 - 239,46 euro schade (basis Sofam, + 50% duur inbreuk)
 - + 50% schade: geen toestemming
 - + 25% schade: geen naamsvermelding
 - Geen vergoeding kosten (geen bewijs)
 - - 20% rechtsmisbruik
-
- Finaal bedrag: 478,92 euro

7. Voorbeelden

Vergoeding bij inbreuk

Hof van Beroep Gent: 20 januari 2025 (Langley vs. Roularta)

Rechtsmisbruik:

- Roularta verwijderde de foto
- Langley dagvaardde initieel zonder stakingsvordering
- Initieel geen argumenten / bewijs auteursrecht
- Initieel geen bewijs van auteurschap
- Té hoge vordering: OLA combi met verhogingen Sofam
- Langley niet bereid tot minnelijk akkoord
- Langley wacht jaar na laatste brief om te dagvaarden

Akkoord beter dan proces?

- Redelijkheid
- Onderbouwing
- Extra vergoeding kan...

8. Overeenkomsten

Elementen

- **Schriftelijk** contract
- Interpretatie in voordeel van **auteur**
- **Morele** rechten niet afstaan
- **Vergoeding** en berekeningsbasis?
- Toepasselijk **recht** en rechtbank

8. Overeenkomsten

Algemene voorwaarden - factuurvoorwaarden - bestelbon

- **Afspraken rond auteursrecht:** licentie - overdracht? Of alle rechten behouden? Exclusief? Overdraagbaar?
- **Garanties** i.v.m. rechten?
- Fysieke aankoop foto $\neq$ rechten op foto
- Wat mag **klant** doen met foto's? Online, offline, socials? Tijd? Naam- en bronvermelding?
- **Betaling?** Interesten, geen rechten vóór betaling
- Levering? Vertraging? Reshoots?
- Annulatie van opdracht? Vergoeding?

8. Overeenkomsten

“Model release” - overeenkomst met model

- **Toegekende rechten:** foto maken, gebruiken, publiceren, kopiëren, exploiteren, tentoonstellen, enz.
- Doel: commercieel, artistiek, enz.
- Media: print, website, sociale media, expositie, enz.
- Gebruik door fotograaf - derden (klanten) - model?
- Inspectie of goedkeuring door model?
- Naamsvermelding? Van model - fotograaf?
- Vergoeding: vast bedrag? Percent op verkoopprijs? Prints?
- Intrekking recht: Kosten fotograaf vergoeden?
Professioneel model? Tijd?

9. Portretrecht

Portrecht

- **Toestemming:** maken, kopiëren, verspreiden van foto
- Als persoon **herkenbaar** is afgebeeld
- Niet als in publieke ruimte én geen focus op persoon
- Schriftelijk of mondeling (ook stilzwijgend?)
- Model release...
- Ondubbelzinnig? Interpretatie voor geportretteerde
- Recht op intrekking: maar geen misbruik
- Tot 20 jaar na +
- Bij minderjarigen:
 - ouders toestemming geven
 - als minderjarige in staat is oordeel te vormen
- **Publieke personen:** geen toestemming publieke activiteiten (geen commercieel gebruik)

10. Foto's - sociale media

Je behoudt auteursrecht en geeft licentie aan platform

Vb. Instagram:

“We do not claim ownership of your content, but you grant us a license to use it.”

“non-exclusive, royalty-free, transferable, sub-licensable, worldwide license to host, use, distribute, modify, run, copy, publicly perform or display, translate, and create derivative works of your content (consistent with your privacy and application settings).”

“This license will end when your content is deleted from our systems.”

Notice & takedown procedures

11. Fiscaliteit en auteursrecht

Fiscaal voordelige regeling auteursrechtvergoedingen

- Belasting = Roerende voorheffing (RV): 15%
- Forfaitaire kostenaf trek: RV daalt naar 7,5%
- Fiscaal zeer interessant
- Controles - hervorming - **niet overdrijven - voorzichtigheid**

Auteursrecht drempel 1	Auteursrecht drempel 2	Auteursrecht Totaal schijf	Forfaitaire kosten	Belast	Effectief te betalen RV	Totaal RV % op volledige schijf
0	20100	20100	10050	10050	1507,5	7,5
20100	40190	20090	5022,5	15067,5	2260,125	11,25
40190	75360	35170	0	35170	5275,5	15

Fiscale verplichtingen: fiches, bronheffing, check vb. Sabam, Sofam, enz.

11. Fiscaliteit en auteursrecht

Fiscaal voordelige regeling auteursrechtvergoedingen

- **Auteursrechtelijk beschermd werk?**
- **Overdracht / licentie auteursrecht?**
- **Vergoeding:**
 - 30% auteursrecht - 70% prestatie
 - niet als auteursrecht nadien verkregen of geen ‘prestatie’ (opdracht)
 - (extra max drempel: gemiddelde over 4 jaar...)
- **Doel: exploitatie van auteursrechten**
- **Kunstwerkattest of “mededeling aan publiek, openbare uitvoering of opvoering, of reproductie”**
 - Belang van publieke verspreiding
- **Schriftelijk contract tss ‘auteur’ - overnemer**
- **Contract conform realiteit**
- **Fiscus is streng: herkwalificaties als loon - boetes**

11. Fiscaliteit en auteursrecht

Fiscaal voordelige regeling auteursrechtvergoedingen

Fotograaf → contract met eigen vennootschap (→ contract met klant)

Hervormingswet 2022: verwijst naar ruling 900.413 (2009):

Fotograaf - uitgevers

- Foto in opdracht: max 30% auteursrecht
- Later extra vergoeding nieuwe publicaties: 100% auteursrecht
- Stockfoto's: 100% auteursrecht

Zie ook rulings juni 2024 journalisten (en persfotografen)

Zie presentatie Creative Shelter

Wat als fotograaf werkt met eigen vennootschap?

11. Fiscaliteit en auteursrecht

Fiscaal voordelige regeling auteursrechtvergoedingen

Fotograaf met eigen vennootschap: hoeveel auteursrecht kan vennootschap uitbetalen aan fotograaf zelf?

- **Deel van omzet?**
 - Rulings? (nog) niet...
 - Helpt van auteursrecht vennootschap?
 - 10 à 12% creatieve omzet?
 - Minimum loon? Minimum winst?
- **Percentage van financiële enveloppe (loon bedrijfsleider)**
 - 25% loon x creatieve tijdsbesteding
 - Voorbeeld: 80% creatief → AR: 20% loon (80% van 25%)
 - Als loon 45K euro → AR: 11.250 euro (RV: 844 euro)
 - Als loon 36K euro → AR: 9.000 euro (RV: 675 euro)

Frequentie uitbetaling (fiches, bronheffing)

Bewijzen bijhouden (werken, verspreiding, originaliteit?)

Krijgt klant overdracht of licentie auteursrecht?

Heeft u nog vragen?

Neem gerust contact op:

www.finniancolumba.be

bart@finnian.be

T: +32 15 29 42 57